

avocatul
poporului
OMBUDSMAN

126 iunie 2024 nr. 12-9/34-1156

Domnului Viorel CERNĂUȚEANU,
Șef al Inspectoratului General de Poliție al MAI
Mun. Chișinău, str. Tiraspol 11/1, MD-2001
E-mail: igp@igp.gov.md

Domnului Vitalie ȚURCAN,
Șef al Inspectoratului de Poliție Hîncești
Mun. Hîncești, str. M. Moraru 93, MD-3401
E-mail: ip_hincesti@igp.gov.md

Prin prezenta, Vă remit Raportul elaborat de către membrii Consiliului pentru prevenirea torturii în urma vizitei de monitorizare efectuate la Izolatorul de detenție provizorie al IP Hîncești la 23.02.2024¹.

Vă rugăm să remiteți în adresa Oficiului Avocatului Poporului informații în tabel privind implementarea recomandărilor înaintate, precum și eventualele obiecții, sugestii referitoare la informațiile și concluziile Raportului respectiv la adresa: secretariat@ombudsman.md în termen de 30 zile.

Raportul este disponibil în varianta electronică la adresa: <http://ombudsman.md/consiliul-pentru-prevenirea-torturii/rapoarte/>.

Anexă: Raportul de vizită pe 12 file.

Cu respect,

Cezlav PANICO,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)
Președinte al Consiliului pentru prevenirea Torturii

Ex: Al. ZUBCO
Șef direcție, Direcția prevenirea torturii OAP
tel. 060002641 Email: alexandru.zubco@ombudsman.md

¹ Raportul de vizită este elaborat în conformitate cu prevederile pct. 19 lit.b) din Protocolul Opțional la Convenția împotriva Torturii și a Pedepselor sau Tratamentelor Inumane sau Degradante (OPCAT) adoptat la 18 decembrie 2002 în cadrul celei de-a 57-a Sesiuni a Adunării Generale a ONU prin Rezoluția A/RES/57/199, ratificat prin Legea 66/2006.

Consiliul pentru Prevenirea Torturii

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT

**privind vizita preventivă/de monitorizare efectuată la
Izolatorul de Detenție Provizorie din cadrul
Inspectoratului de Poliție Hîncești
din data de 23 februarie 2024**

Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii

Ceslav PANICO, Avocatul Poporului (Ombudsman), președintele Consiliului;

Vasile COROI, Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului;

Olesea DORONCEANU, membru al Consiliului;

Arcadie ASTRAHAN, membru al Consiliului;

Iuliana CUREA, membru al Consiliului;

Gheorghe BOSÎI, membru al Consiliului;

Ludmila MARANDICI, membru al Consiliului.

I. PRELIMINARII

La data de 23 februarie 2024, între orele 9:30–11.10, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (în continuare Consiliul) au efectuat o vizită preventivă la Izolatorul de Detenție Provizorie (IDP) din cadrul Inspectoratului de Poliție Hîncești (în continuare IP Hîncești).

- **Denumirea instituției:** Izolatorul de Detenție Provizorie din cadrul IP Hîncești
- **Tipul instituției:** închisă
- **Adresa:** or. Hîncești, str. Mihai Moraru 93, MD-3401
- **Data:** 23 februarie 2024
- **Tipul și/sau obiectivul vizitei:**
 - Monitorizarea respectării drepturilor persoanelor deținute împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.
- **Mandatul CPT:**

Consiliul pentru Prevenirea Torturii a fost instituit la data de 24 octombrie 2016 în corespundere cu prevederile Legii nr.52 din 03.04.2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul Consiliului este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr.52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform punctului 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*, Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite (neanuntate) preventive și de monitorizare în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

- **Numele membrilor echipei de vizită:**

- Arcadie ASTRAHAN
- Olesia DORONCEANU
- Iuliana CUREA
- Gheorghe BOSÎI

- **Metodologia aplicată:**

Membrii echipei de monitorizare au utilizat mai multe metodologii în scopul colectării și raportării informațiilor necesare: conversații cu managerul izolatorului, personalul administrativ; inspecția tuturor încăperilor/spațiilor/celulelor folosite de persoanele private de libertate și de personalul din cadrul IDP; observația; analiza și verificarea registrelor prezentate; analiza dosarelor personale/medicale ale persoanelor private de libertate; efectuarea fotografiilor; verificarea termenelor de valabilitate a produselor/preparatelor medicale și a funcționalității dispozitivelor.

- **Standarde de monitorizare:**

1. Rezoluția CES nr.663 C (XXIV) din 31/07/1957 privind Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților;
2. Recomandarea Comitetului de miniștri ai statelor membre, referitoare la Regulile penitenciare europene REC(2006)2;
3. Rezoluția ONU nr.43/173 din 09/12/1988 privind Principiile pentru protecția persoanelor aflate sub orice formă de detenție sau închisoare;

4. Rezoluția ONU A/RES/57/199 din 18/12/2002 privind Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.

5. Rezoluția ONU 40/33 din 29/11/1985 privind Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite cu privire la administrarea justiției pentru minori (Regulile de la Beijing);

6. Recomandarea Rec (2006)13 a Comitetului de Miniștri al statelor membre privind detenția provizorie, condițiile în care are loc aceasta, precum și aplicarea garanțiilor împotriva abuzului;

7. Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO) (articolul 3), protocoalele la CEDO și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante din 1987, precum și rapoartele Comitetului European pentru Prevenirea Torturii (CPT) privind situația din Republica Moldova;

8. Codul de executare / Statutul Executării pedepsei de către condamnați.;

9. Legea cu privire la Poliție și statutul polițistului.

NOTĂ: Aspectele relatate în Raportul de vizită descriu exclusiv situația din ziua monitorizării!

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE – IDP IP HÎNCEȘTI

Izolatorul din cadrul IP Hîncești, destinat detenției persoanelor reținute pe un termen de 72 ore, este amplasat în sediul inspectoratului. Izolatorul a fost renovat și modernizat din fondurile Uniunii Europene, în conformitate cu standardele internaționale în materia respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor aflate în detenție provizorie. Izolatorul dispune de **5 celule cu o capacitate maximă de 13 de persoane**, cabinet medical, cameră de audieri, cameră de întvederi cu avocatul, curte de plimbare și alte încăperi administrative.

În izolator se plasează persoanele reținute din raioanele Hîncești și Ialoveni. Deși capacitatea izolatorului nu este mare, totuși nu au avut cazuri de suprapopulare.

Cooperarea

La începutul vizitei, membrii Consiliului au discutat cu reprezentanții și personalul din cadrul Izolatorului, (șeful IP Hîncești, șeful Serviciului detenție și escortă, ofițer serviciul superior) care au manifestat deschidere spre colaborare, comunicare directă și acces neîngrădit pe perioada vizitei. Discuțiile au fost axate pe cunoașterea procedurilor de lucru în cadrul izolatorului, oferirea asistenței medicale, precum și aspectele ce țin de respectarea drepturilor persoanelor deținute. De asemenea, Consiliul a solicitat informații generale despre izolator/instituție și problemele majore cu care se confruntă izolatorul/instituția în raport cu persoanele deținute.

Accesul membrilor CpPT spre izolator și în izolator a fost asigurat fără impedimente.

Consiliul a constatat din start și a apreciat îmbunătățirea semnificativă a condițiilor materiale de detenție după renovarea izolatorului precum și eforturile depuse de personalul angajat în vederea respectării și implementării recomandărilor CpPT pentru asigurarea respectării drepturilor persoanelor reținute/deținute în izolator.

Este de apreciat și faptul că informațiile despre drepturile și obligațiile persoanelor reținute (în 3 limbi) erau plasate pe un panou informativ pe coridor. Informații despre instituția Ombudsmanului ca mecanism de prevenire a torturii și despre mandatul, atribuțiile și drepturile

Consiliul pentru Prevenirea Torturii erau plasate pe panoul informativ la intrarea în izolator, însă informația cu referire la membrii Consiliului necesită a fi actualizată.

Rezumat al informațiilor furnizate de seful Izolatorului

- Statul de personal al izolatorului are 19 funcții (2 funcții ofițer, 16 subofițeri și un angajat civil) -18 funcții sunt ocupate (dintre care 5 femei și 13 bărbați).
- În izolator există o funcție de felcer (angajat civil) – funcția este vacantă în ultimii 3 ani.
- La momentul vizitei, în izolator **nu se deținea nici o persoană, doi deținuți erau escortați la data de 23.02.2024 la Ialoveni.**
- **Termenul maxim de deținere în izolator este 72 ore. Consiliul constată, după consultarea registrelor, respectarea acestui termen legal.** În discuțiile cu angajații aceștia totuși au menționat existența cazurilor când acest termen a fost depășit, cel mai des din motive de perfectare a actelor de identitate ale deținuților.
- Din lipsa unui lucrător medical, persoanele reținute sunt examinate în cadrul Spitalului Raional Hîncești, unde sunt escortate apoi plasate în izolator. La intrare fiecare deținut este supus percheziției corporale, întocmit dosarul personal, familiarizat cu regimul detenției și plasat în celulă. Deținutul este asigurat cu produse de igienă (hârtie igienică, săpun, șampon, prosop, pastă de dinți) și lenjerie de pat curată. La plasare fiecare deținut este informat despre drepturile și obligațiile sale și semnează o declarație care se anexează la dosar.
- Deținuții primesc alimentația în celule, de 3 ori pe zi, în baza unui contract cu un agent economic. Hrana este adusă în caserole respectând normele igienico-sanitare.
- Nu este îngăduit accesul la plimbări.
- Pentru escortarea deținuților, IP Hîncești deține două automobile speciale.
- Angajații au menționat câteva ocupații disponibile pentru deținuți: ei pot citi cărți sau juca șah.

Problemele/impedimentele actuale cu care se întâlnesc reprezentanții Izolatorului expuse de către reprezentanții Izolatorului:

- Lipsa posibilității de a garanta examinarea medicală și asistența medicală persoanelor deținute.
- Lipsa serviciilor de asistență psihologică pentru asigurarea consilierii persoanelor deținute adulte.
- Neasigurarea cu mâncare a deținuților în timpul escortării la penitenciare sau către instanțele de judecată.
- Lipsa posibilității de organizare a conferințelor video cu instanțele de judecată, avocații, rudele persoanelor reținute.
- Lipsa unei porțiuni de gard, care să asigure imposibilitatea accesului persoanelor străine în apropierea izolatorului;
- Existența unei „zone moarte” ce nu permite supravegherea video în totalitate a celulelor de detenție.

Ca și în timpul ultimei vizite de monitorizare de către oficiul Avocatului Poporului din 2023, Consiliul reiterează necesitatea stringentă de suplinire a funcțiilor vacante de felcer/medic și psiholog, având în vedere una dintre obiectivele principale al IDP fiind accesul nemijlocit la

serviciile de îngrijire medicală gratuită al persoanelor aflate în custodia statului, de altfel se asigură una din cele trei garanții fundamentale împotriva relelor tratamente aplicate deținuților, care trebuie aplicate de la începutul privării de libertate. Totodată, prezența personalului medical din cadrul IDP Hîncești ar contribui, de asemenea, la identificarea și prevenirea eventualelor cazuri de rele tratamente/tortură sau alte situații tensionate.

III. CONSTATĂRILE CpPT

- ❖ Membrilor Consiliului le-a fost asigurat accesul neîngrădit la toate spațiile/celulele și încăperile solicitate a fi verificate, în special:
 - 5 celule de detenție provizorie;
 - curtea de plimbare;
 - 2 săli de intervievare/audiere și întrevedere;
 - biroul personalului;
 - bucătăria izolatorului;
 - spațiul pentru depozitarea diferitor produse;
 - cabinetul medical.
- ❖ Izolatorul se află într-o stare materială foarte bună, inclusiv celulele și alte încăperi, practic toate celulele sunt bine iluminate și bine aerisite.
- ❖ **Carențe la segmentul acordării asistenței medicale:** Lipsa unui lucrător medical afectează atât promptitudinea cu care este oferită asistența medicală, precum și respectarea cerinței de examinare medicală a deținuților la fiecare intrare/ieșire din izolator. Chiar dacă funcția de felcer este vacantă de 3 ani, cabinetul medical corespunde standardelor naționale de funcționare.
- ❖ Examinarea medicală a deținuților se efectuează imediat la fiecare intrare la spitalul raional, iar la ieșirea din izolator, precum și intrările și ieșirile pe perioada a 72 ore, examinarea medicală nu este realizată. În cazul unor acuze medicale pe perioada aflării de către deținut, se solicită 112, iar lucrătorul medical fixează diagnosticul și tratamentul recomandat și administrat în registrul de asistență medicală. nu se duce evidența medicamentelor folosite, iar registrul de medicamente nu este perfectat, în așa fel că nu este clar dacă deținuții cu maladii cronice au acces la propriile medicamente păstrate în punctul medical și accesul la remedii de urgență.
- ❖ Deși dulapul cu medicamente conținea careva preparate, spre deosebire de vizita OAP din 2023, acestea nu sunt conforme listei aprobate (anexa 1 la Ord. MAI nr. 444 din 2019), evidența nu se duce și nu este clar cine ia decizia și cum se documentează accesul și utilizarea acestora în IDP.

Consiliul reiterează obligația de a îndeplini strict prevederile Procedurii Standard de Operare privind mecanismul de asigurare a asistenței medicale persoanelor reținute și aflate în detenție provizorie, aprobată prin Ordinul MAI nr. 444 din 19.11.2019.

- ❖ IP Hîncești dispune de mijloace de transport pentru escortarea deținuților (2 în dotare), care transportă persoanele arestate/reținute în condiții decente și siguranță.

- ❖ Lenjeria curată este ținută în același spațiu cu utilajul și produsele folosite pentru curățenie, urna de gunoi, etc.
- ❖ Lipsa serviciilor de asistență psihologică pentru asigurarea consilierii persoanelor deținute adulte.

Consiliul a solicitat pentru consultare prezentarea tuturor registrelor și a avut acces neîngrădit la acestea.

Consiliul a consultat următoarele registre prezentate:

- Registrul de evidență a persoanelor deținute în IDP – în 2024 au fost plasate 54 persoane;
- Registrul de evidență a faptului informării despre drepturile și obligațiile reținuților/deținuților în IDP, notificarea terților cu privire la reținere.
- **Registrul de înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant - 6 înregistrări în anul 2024, ultima 11.08.2023.**
- Registrul de evidență al incidentelor violente, aplicării forței fizice sau mijloacelor speciale - *nu sunt înregistrări;*
- Registrul de evidență a cazurilor de aplicare a leziunilor corporale/traumatisme/ automutilări, declararea grevei foamei în IDP, conține informații cu privire la leziune, data și circumstanțele provocării – *o înregistrare la data de 02.03.2023 (automutilare);*
- Registrul de evidență a persoanelor în refuz de hrană (*o sigură înregistrare în anul 2022;*)
- Registrul de evidență a întreprinderilor/vizitelor și a transmiterii pachetelor cu haine de sezon în IDP.;
- Registrul de evidență a scoaterii din camere și celule și a plimbărilor la aer liber / baie a persoanelor reținute/ deținute în IDP;
- Registrul de evidență a stării sanitare și a dezinfectărilor în IDP;
- Registrul de evidență a observațiilor și propunerilor în urma controalelor în IDP;
- Registrul de evidență primire-predare a serviciului în IDP;
- Registrul de evidență a sancțiunilor și încurajărilor aplicate persoanelor reținute/deținute în IDP - *nu sunt înregistrări;*
- Registrul de evidență a fișelor medicale, examinării medicale/ primului ajutor medical și a solicitării asistenței medicale persoanelor reținute/deținute în IDP - *sunt înregistrări ale lucrătorilor medicali ale AMU, inclusiv pentru un caz de dependență de droguri cu recomandarea continuării programului de substituție cu metadonă;*
- Registrul de evidență a medicamentelor – *nu sunt înregistrări;*
- Registrul examinărilor medicale la intrare/ ieșire în/din IDP - *nu sunt înregistrări;*
- Registrul persoanelor internate/consultate în IMSP – *în anul 2024 26 de înregistrări;*
- Registrul medicamentelor recepționate de la rude - *nu sunt înregistrări;*
- Registrul de evidență al solicitărilor 112;
- Registrul de evidență a decontării medicamentelor în IDP - *nu sunt înregistrări;*
- Registrul referitor la managementul deșeurilor medicale - *nu sunt înregistrări;*
- Registrul controlului alimentării deținuților, inclusiv dietice - *nu sunt înregistrări;*
- Registrul de funcționare a lămpilor de cuarț;
- Registrul de evidență a maladiilor infecțioase în IDP - *nu sunt înregistrări;*

IV. TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

În lipsa persoanelor deținute la momentul vizitei, Consiliul nu a putut constata alegeții de tortură sau rele tratamente din declarațiile acestora.

În toate celulele, în spațiile de plimbări, precum și la intrările în sediul izolatorului sunt instalate camere video care constituie o garanție contra relelor tratamente. Nu au fost înregistrate careva cazuri de violență între deținuți și nici cazuri de suicid în perioada 2023-2024. Pe parcursul anului 2024 au fost doi deținuți care au declarat greva foamei, incidente violente, aplicării forței fizice sau mijloacelor speciale.

Consiliul constată că nu este clar de ce în înscrisurile din *Registrul de înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant* la compartimentul „Circumstanțele pretinsei fapte de tortură, tratament inuman sau degradant” angajații notează descrierea leziunilor (ex. Excoriații în regiunea frontală stângă în cicatrizare) și nu înregistrează informația în ce circumstanțe au apărut leziunile. În același registru pentru anul 2022, la acest compartiment erau incluse informații cu referire la etiologia leziunilor persoanelor deținute (exemplu: ”a declarat că a fost bătut în timpul reținerii și escortării la IP Hîncești”).

Fiecare celulă este dotată cu buton de alarmă prin intermediul căruia deținuții pot solicita ajutor de la santinelă. Fiecare celulă dispune de baie cu veceu separat, acces la apă potabilă și apă menajeră caldă.

Practic în toate celulele există „o zonă gri” unde nu poate fi realizată supravegherea video, ceea ce crește riscurile pentru identificarea cazurilor de violență, tentativelor de suicid și automutilare, etc.

Accesul la plimbări, din spusele angajaților este acordat zilnic, de mai multe ori pe zi, în special persoanelor fumătoare. Toate ieșirile se înregistrează în registrul special.

GARANȚII ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI A RELELOR TRATAMENTE

a) Accesul la un avocat.

Izolatorul dispune de 2 spații special amenajate pentru discuții confidențiale cu avocatul/procurorul/ofițerul de urmărire penală. Acestea sunt supravegheate video și dispun de masă, buton de alarmă, scaune, încăperea este curată, încălzită, ventilată, iluminată artificial . În caz de necesitate sau la cerere, administrația izolatorului susține că asigură dreptul persoanei deținute de a informa avocatul despre solicitarea unei întrevederi. Totodată, se susține că, numărul și durata întrevederilor nu este limitată.

b) Examinarea medicală

Una din cele mai grave probleme constatate este lipsa personalului medical în cadrul IDP Hîncești, funcția fiind vacantă peste 3 ani. Chiar dacă Izolatorul dispune de un birouri/cabinet medical, care corespunde standardelor naționale, lipsa personalului face imposibilă examinarea și acordarea asistenței medicale.

Angajații au susținut că examinarea medicală la intrare este realizată în cadrul spitalului raional și că absolut toți au fost examinați în aceste condiții, în acest sens a fost prezentat **Registrul persoanelor**

internate/consultate în IMSP. Analizând registrul sus menționat și Registrul de evidență a persoanelor deținute în IDP, numărul persoanelor consultate în IMSP este mult mai mic decât numărul persoanelor care au fost deținute în izolator. Respectiv, conform Registrului de evidență a persoanelor deținute în IDP în anul 2023 erau înregistrate 299 persoane, iar examinate medical conform Registrului persoanelor internate/consultate în IMSP 213 persoane. La fel în anul 2024, până la momentul vizitei au fost înregistrate 54 persoane, examinate medical 26 persoane (ca exemplu între datele de 25.01.2024 și 30.01.2024 conform Registrului persoanelor internate/consultate în IMSP au fost examinate 3 persoane, iar în izolator au fost înregistrate 15 persoane, celelalte 12 persoane nu este clar dacă au fost examinate și dacă au fost unde sunt înscrise informațiile cu referire la acestea).

Astfel, dacă examinarea medicală la intrare în IDP este realizată parțial, la ieșire, potrivit informațiilor oferite de angajați, deținuții nu sunt examinați medical, ceea ce face imposibilă documentarea leziunilor posibile în timpul detenției, fapt care nu este abordat nici de către declarația personală a deținutului la plasare în izolator.

CpPT este îngrijorat de faptul că asigurarea accesului la medic, una din garanțiile fundamentale¹, nu este garantată și asigurată tuturor persoanelor ce sunt plasate în cadrul IDP Hîncești.

CpPT reiterează că examinările medicale independente care au loc la amplasarea persoanei într-un loc de detenție, sunt garanții foarte importante împotriva torturii. Comitetul ONU pentru drepturile omului a subliniat necesitatea ca „suspecții să fie examinați de către un medic independent imediat după reținerea persoanelor, după fiecare interogare și înainte de a fi aduși în fața instanței de judecată care le examinează cazul, precum și atunci când sunt eliberați”².

c) Notificarea custodiei

Izolatorul **nu dispune de un aparat de telefon** pentru a asigura dreptul persoanelor deținute/reținute de a notifica rudele/avocatul despre aflarea sa în custodia statului. Administrația izolatorului susține că solicitările privind informarea unei rude sau solicitările privind o întrevvedere cu avocatul se realizează prin intermediul personalului izolatorului care telefonează de la serviciul de gardă sau propriile telefoane și informează rudele sau avocatul. În acest sens, contactul telefonic al deținuților cu lumea exterioară este declarativ și formal, or în lipsa unui aparat de telefon deținutul depinde de personalul izolatorului pentru efectuarea apelurilor.

Consiliul atentionează asupra faptului că notificarea custodiei reprezintă o garanție esențială a persoanei detinute care trebuie să fie asigurată. Aparatul telefonic trebuie să existe, să fie gratuit, functional și să fie asigurată intimitatea și confidentialitatea discuțiilor telefonice purtate de persoanele reținute/detinute.

d) Informațiile privind drepturile acordate deținuților

Personalul izolatorului susține că fiecare persoană ce este deținută în cadrul izolatorului primește un formular tipizat în care sunt descrise drepturile și obligațiunile pe perioada deținerii. La fel drepturile și obligațiunile sunt afișate pe coridorul izolatorului în mai multe limbi.

¹ <https://rm.coe.int/combating-ill-treatment-and-impunity/168077ffa6>

² A/52/40, Raport adresat sesiunii 52 a Adunării Generale (1997), para.109, cu referință la Elveția

Registrul de evidență a informării asupra drepturilor și obligațiilor reținuților/deținuților, notificarea terților cu privire la reținere este completat, însă conform acestuia din 54 persoane care au intrat în IDP Hîncești în 2024, au semnat că au făcut cunoștință cu drepturile și obligațiile reținuților/deținuților 46 persoane. Personalul a menționat că unii nu doresc să semneze, însă au fost informați de către angajații izolatorului despre drepturile și obligațiile lor.

*Potrivit punct.37 Normele CPT: persoanele luate în custodia poliției trebuie în special informate fără nici o întârziere asupra tuturor drepturilor lor.*³

Pe hol există un panou informativ despre Oficiul Avocatului Poporului, informația necesită a fi actualizată; drepturile/obligațiile persoanelor reținute care sunt afișate în câteva limbi.

În acest sens Consiliul recomandă diseminarea informațiilor și plasarea acestora și în celule/curtea de plimbare sau alte zone în care persoanele deținute au acces.

Consiliul nu a observat alte informații despre planul de evacuare în caz de incendiu sau răspunderea privind deteriorarea bunurilor, lista avocaților alte informații relevante, etc

Chiar dacă angajații izolatorului au susținut că nu au parvenit plângeri de la deținuți și că acestora le sunt oferite resurse pentru depunerea plângerilor (stilou și hârtie) atât către conducerea Inspectoratului cât și către alte instituții, totuși s-a stabilit că plicuri și timbre pentru corespondența externă nu se eliberează. La fel, angajații au menționat că persoanele deținute semnează la ieșire din IDP un angajament potrivit căruia nu au pretenții față de administrație.

Membrii consiliului nu au identificat un Registru de evidență a cererilor/plângerilor în cadrul izolatorului. În acest sens, CpPT nu a putut constata/identifica în cadrul izolatorului/inspectoratului o procedură/mecanism clar care se aplică în cazul plângerilor confidențiale adresate procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/ alegații la tortură pretinse a fi suferite în izolator.

CONDIȚIILE DE DETENȚIE

a) Condițiile de trai

Condițiile materiale de detenție din celule sunt satisfăcătoare și corespund standardelor naționale și internaționale. Celulele sunt curate, se respectă spațiul minim de 4 m pentru fiecare deținut, temperatura era normală, sistemul de ventilație este funcțional. Celule dispun de 2 paturi etajate cu scări pentru a ajunge la nivelul 2, paturile sunt dotate cu saltele și lenjerie curată; în fiecare celulă este o masă și scaune proporțional numărului de paturi; temperatura din izolator și celule corespundea normelor; insecte sau rozătoare nu au fost observate; lumina de zi este asigurată prin prezența ferestrelor mari iar noaptea este lumină artificială. În alte încăperi din izolator (cabinetul medical, sala de întrevederi, bucătărie) condițiile erau satisfăcătoare, umiditatea normală, iluminarea artificială, temperatura corespundea normelor. Toate încăperile erau curate. Bucătăria era dotată cu cuptor cu microunde, aragaz, frigider, mașină de spălat, lavoar, etc. Totuși Consiliul a observat în încăperea în care sunt depozitate lenjeria curată și utilaj/produse pentru curățenii, precum și urna în care se depozitează gunoi.

³ https://avp.ro/wp-content/uploads/2022/01/norme_cpt_mnp.pdf

b) Igiena

Patul, saltelele și lenjeria de pat erau curate.

Fiecare celulă dispune de un spațiu (izolat de celulă prin perete și ușa din termopan care ajunge până la tavan) unde este amplasat veceul (funcțional, curat, ventilat), para pentru duș (apă rece și caldă) și un robinet funcțional, inclusiv oglindă, unde persoanele pot menține igiena zilnică. Administrația distribuie produse de igienă personală deținuților: hârtie igienică, săpun, șervețele, prosop, pastă de dinți și peria pentru dinți.

c) Aprovizionarea cu apă și alimente

Toate persoanele au acces nelimitat la apă potabilă. Din afirmațiile administrației izolatorului, alimentația deținuților este bună, se distribuie de 3 ori pe zi în baza unui contract cu un agent economic. Produsele alimentare se aduc în caserole sigilate și se distribuie în celule deținuților.

Provocări:

- Lipsește meniul zilei.
- Nu există o procedură de colectare a deșeurilor alimentare.

d) Activități zilnice

Persoanele reținute/arestate au acces neîngrădit la aer liber și plimbări, fapt consemnat în registru. Curtea pentru plimbări era curată, dotată cu scaun și dispune de un acoperiș în caz de ploaie. Curtea de plimbare este ajustată la necesitățile persoanelor cu dizabilități.

Personalul susține că deținuții au posibilitatea să citească cărți în timpul liber, însă numărul de cărți este unul mic. Consiliul recomandă administrației izolatorului să suplinească numărul cărților ce pot fi oferite persoanelor reținute.

Deoarece, plasarea persoanelor are loc pe un termen de 72 ore, Consiliul recomandă administrației să identifice și alte activități ocupaționale în vederea menținerii sănătății mintale a deținuților, iar la cerere să ofere servicii de asistență psihologică.

e) Contact cu lumea exterioară

Administrația izolatorului susține că persoanele reținute/arestate pot fi vizitate de avocat și pot transmite corespondența rudelor. Totodată s-a susținut că la necesitate IDP oferă deținuților stilou/hârtie.

Consiliul constată asigurarea întrevederilor cu avocații, fapt menționat în registru. Totuși în IDP nu este amplasat nici un telefon public sau celular pentru asigurarea dreptului persoanei reținute de a notifica despre reținere sau a discuta cu avocatul. Totodată, nu există notificări privind contactul deținuților cu lumea exterioară și nu se duce o astfel de evidență.

V. CONSTATĂRI

1. Consiliul a avut acces neîngrădit în toate spațiile IDP-ului și la documentația persoanelor aflate în custodia poliției.
2. Nu sunt respectate normele CPT și normelor naționale cu referire la examinările medicale obligatorii la fiecare ieșire/intrare a reținutului în/din IDP Hîncești.
3. Nu există un mecanism/procedură clară de depunere a plângerilor depuse de deținuți.
4. În IDP nu este amplasat nici un telefon public sau celular pentru asigurarea dreptului persoanei reținute de a notifica despre reținere sau a discuta cu avocatul.

5. **Consiliul constată că nu întotdeauna este asigurată evidența și documentarea adecvată a leziunilor corporale** la reținuți în corespundere cu *Ordinul nr.77 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant și cu prevederile Protocolului de la Istanbul.*
6. În aceeași încăpere se depozitează lenjeria curată și utilaje/produse pentru curățenie, precum și urna în care se depozitează gunoiul.
7. Gama activităților ocupaționale pentru persoanele deținute în cadrul izolatorului este limitată.

VI. RECOMANDĂRI:

Inspectoratul General de Poliție:

1. Elaborarea unei proceduri operaționale de intervenții în caz de declararea grevei foamei, automutilare, suicid.
2. Identificarea soluțiilor pentru garantarea examinărilor medicale obligatorii a persoanelor plasate la fiecare intrare/ieșire din izolator.
3. Securizarea terenului adiacent izolatorului pentru evitarea pătrunderii persoanelor terțe sau obiectelor interzise în izolator.

IP Hîncești

1. Elaborarea Planului de implementare a recomandărilor CpPT urmare a vizitei din 23.02.2024.
2. Asigurarea examinărilor medicale ale persoanelor reținute/deținute în IDP Hîncești la fiecare intrare/ieșire din izolator.
3. Asigurarea accesului la medicamente, dotarea conform listei și documentarea strictă a mișcării acestora.
4. Asigurarea evidenței și documentării adecvate a leziunilor corporale la reținuți în corespundere cu *Ordinul (comun) nr.77* din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant⁴.
5. Dotarea Izolatorului cu un aparat de telefon pentru a asigura dreptul persoanelor deținute/reținute de a notifica rudele/avocatul despre aflarea sa în custodia statului. Asigurarea confidențialității convorbirilor telefonice.
6. Asigurarea evidenței convorbirilor telefonice ale deținuților prin instituirea registrelor speciale în acest sens, și înscrierea tuturor datelor despre notificarea terților despre detenție sau refuzul deținutului de a notifica vreo persoană despre detenție.
7. Plasarea în locurile accesibile pentru deținuți a meniului zilei.
8. Ajustarea/acomodarea accesului în izolator: spații de acces, holuri și a unei celule la necesitățile persoanelor cu nevoi speciale: pat, veceu, lavoar, duș. Totodată ajustarea/acomodarea spațiilor de uz comun (spațiul pentru plimbări) la necesitățile persoanelor cu nevoie speciale.

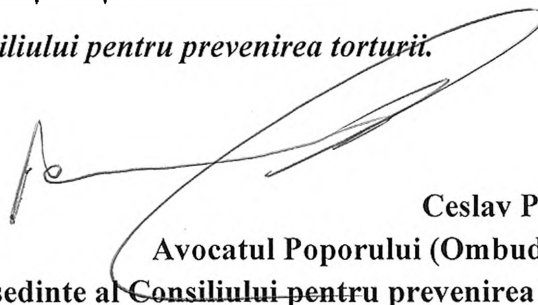
⁴ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=353245>

9. Întocmirea și evidența proceselor verbale cu privire la desfășurarea informării persoanei parvenită în izolator (drepturile, obligațiile, tehnica securității, răspunderea pentru deteriorarea bunurilor, răspunderea pentru evadare, planul de evacuare în caz de calamități/incendiu).
10. Instruirea personalului privind securitatea perchezițiilor în vederea prevenirii infectării cu boli hemotransmisibile în caz de lezare accidentală, inclusiv elaborarea și aprobarea procedurilor de reacționare.
11. Asigurarea (la necesitate) cu servicii de consiliere psihologică a deținuților și identificarea activităților ocupaționale (ziare, radio) în vederea menținerii sănătății mintale a deținuților.
12. Instruirea personalului cu referire la prevenirea și intervenția acestora în cazuri de autoagresiune (automutilare, suicid).

Informarea CpPT privind măsurile luate în vederea implementării recomandărilor sau a măsurilor și termenii de implementare ale acestora, conform legii.

Prin prezenta semnătură, confirmăm că acest raport a fost aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru Prevenire a Torturii la ședința din 23 mai 2024.

Raportul se semnează doar de Președintele Consiliului pentru prevenirea torturii.

Ceslav PANICO,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)
Președinte al Consiliului pentru prevenirea Torturii